

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

BARNE- OG LIKESTILLINGSDEP

Arkivkode 323-00

20/8-09

2009/01465-049

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Deres ref
200901465

Vår ref
200901877-/JDA

Dato
19.08.2009

Høring - Farskapsutvalgets forslag til endringer i barnelovens kapitler om foreldreskap - NOU 2009:5 Farskap og annen morskap

Det vises til brev m/vedlegg fra Barne- og likestillingsdepartementet datert 30.mars 2009.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har følgende merknader:

Adopsjon som eneste måte å endre foreldreskap. Barnebortføring og innvandring

Norsk utlendingslovgiving legger opp til at kun biologiske barn og adoptivbarn har rett til familiegjenforening med sine foreldre.

I henhold til Utlendingsloven av 2008 har ugift barn rett til familiegjenforening med sine foreldre i Norge etter nærmere bestemte vilkår. Dersom bare en av foreldrene har oppholdstillatelse i Norge, må denne ha foreldreansvar for barnet. Er foreldreansvaret felles, må samtykke foreligge fra den andre av foreldrene, med mindre dette er umulig å innhente, eller særlige grunner tilsier at oppholdstillatelse uansett bør gis. Retten til familiegjenforening gjelder tilsvarende for barn som blir adoptert etter utenlandsk lov, eller vil bli adoptert etter lov om adopsjon.

Som utvalget påpeker, krever Barnekonvensjonen artikkel 35 at landene setter i verk tiltak for å hindre bortføring og salg av eller handel med barn. Videre er Norge tilsluttet Haag-konvensjonen om barnebortføring. Kontroll med inn- og utreise gjennom utlendingslovgivningen er en del av arbeidet for å hindre at barn blir tatt til Norge uten

nødvendig samtykke fra den eller de som regnes som foreldre i barnets hjemland. AID mener det er meget viktig at dette tas hensyn til ved fastsetting av farskap og morskap.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet støtter på denne bakgrunn forslaget om at det stilles krav om at norsk lov kun skal anerkjenne overføringer av morskap og farskap ved adopsjon.

Utvalget nevner at (stebarns-)adopsjon sikrer rettighetene til barna som kommer til verden ved hjelp av surrogatmor. AID vil belyse et aspekt av viktigheten ved en betryggende og rettslig prosess for overføring av foreldreskap som utvalget ikke berører i sin utredning:

Det er bare et tidsspørsmål før det søkes om internasjonal fastsettelse eller anerkjennelse og fullbyrding av avgjørelser om underholdsbidrag til barn med likekjønnede eller ulikekjønnede parter som har anvendt surrogatmor for sitt barn. Haag konvensjonene av 1958, 1973 og 2007 åpner for internasjonal innkreving av bidrag til barn. Konvensjonene gjennomføres ved at staten som mottar søknad om anerkjennelse og fullbyrding av en utenlandsk avgjørelse om underholdsbidrag anvender sine nasjonale lover for å fastsette og/eller kreve inn bidrag til barnet.

Man kan tenke seg at noen stater vil nekte anerkjennelse og fullbyrding av bidragsavgjørelser mellom likekjønnede parter, fordi det er i strid med landets "public policy". For at barn født av surrogatmor i det hele tatt skal ha muligheten for internasjonal innkreving av bidragsavgjørelser, er det viktig at det ikke anvendes enkle løsninger ved overføring av foreldreskap. En prosess for overføring av foreldreskap som ikke ivaretar rettssikkerhetsprinsippene, vil kunne føre til problemer ved anerkjennelse av et bidragskrav og slik svekke barnets krav på forsørgelse fra sine foreldre.

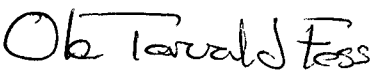
Videreføring av pater est-regelen, barneloven § 3

Arbeids- og inkluderingsdepartementet viser til vårt brev av 6.februar 2009 til Barne- og likestillingsdepartementet, med oversendelse av brev fra Utlendingsnemnda vedrørende barn som lever i proforma ekteskap. Vi viser også til brev fra BLD til Utlendingsnemnda av 14.mai 2009 (deres ref. 200900739).

Et ekteskap regnes som proforma av utlendingsmyndighetene dersom det i hovedsak er inngått for å oppnå oppholdstillatelse i Norge. Det er krevende for utlendingsmyndighetene å avdekke proformaekteskap. Erfaringsmessig vil det være mistanke om at proformaekteskap foreligger i langt flere saker enn man kan avslå med dette som begrunnelse. Arbeids- og inkluderingsdepartementet bemerker at bestemmelsen i barnelova § 3 har uheldige konsekvenser når barn blir født i proforma ekteskap, og den som søker oppholdstillatelse i Norge på bakgrunn av ekteskapsinngåelsen ikke er barnets biologiske far. Dersom mor dør er det registrert far med foreldreansvar som har foreldreansvaret alene. Registrert farskap har også

betydning for barnets arverett, idet barnet vil arve sin registrerte far og være avskåret fra arverett etter sin biologiske far. Barnet kan altså miste en rekke juridiske rettigheter det ellers ville hatt, og den biologiske faren, som gjerne er den sosiale faren selv om mor har inngått proforma ekteskap, kan miste de rettigheter i forholdet til barnet som følger av foreldreansvaret. Endring av farskapet kan skje ved at en annen mann vedgår farskapet, og at denne vedtakelsen aksepteres skriftlig av barnemoren og den som er registrert som far. I saker der barn er født i proforma ekteskap kan det ikke utelukkes at den som er registrert som far vil motsette seg å godta den biologiske fars vedtakelse av farskapet slik at domstolsbehandling må til for å endre farskapet.

Med hilsen

for Tone Westlie (e.f.)
avdelingsdirektør

Jasna Dautovic
førstekonsulent